RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2020/1884

z dne 14. maja 2020

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2018, oddelek VIII – Evropski varuh človekovih pravic

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2018, oddelek VIII – Evropski varuh človekovih pravic,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0028/2020),

A. ker želi organ za podelitev razrešnice med postopkom podelitve poudariti poseben pomen nadaljnje krepitve demokratične legitimnosti institucij Unije z izboljšanjem preglednosti in odgovornosti, izvajanjem koncepta oblikovanja proračuna glede na uspešnost in dobrega upravljanja človeških virov;

1. z zadovoljstvom ugotavlja, da Računsko sodišče v poročilu o zaključnem računu Evropskega varuha človekovih pravic (v nadaljnjem besedilu: varuh človekovih pravic) za leto 2018 ni ugotovilo hujših pomanjkljivosti na revidiranih področjih, ki so se nanašala na človeške vire in javna naročila;

2. je seznanjen, da je Računsko sodišče ugotovilo, da v celotnih plačilih za upravne odhodke varuha človekovih pravic v letu, ki se je končalo 31. decembra 2018, ni bilo pomembnih napak in da so bili pregledani nadzorni in kontrolni sistemi učinkoviti;

3. v splošnem obžaluje, da so obseg in ugotovitve poglavja 10 „Uprava“ v letnem poročilu Računskega sodišča dokaj omejeni, kljub dejstvu, da se razdelek 5 „Uprava“ večletnega finančnega okvira obravnava kot razdelek z majhnim tveganjem;

4. ugotavlja, da je Računsko sodišče za vse institucije in organe izbralo vzorec 45 transakcij v razdelku 5, ki je v večletnem finančnem okviru namenjen upravi; ugotavlja, da je bil vzorec izbran tako, da predstavlja obseg porabe v razdelku 5, za katerega se porabi 6,3 % proračuna Unije; ugotavlja, da je Računsko sodišče upravne odhodke uvrstilo med odhodke z nizkim tveganjem; vseeno meni, da za sklop „druge institucije“ ni bilo izbranih zadostno število transakcij, zato Računsko sodišče poziva, naj število transakcij, ki jih bo pregledalo, poveča vsaj za 10 %;

5. pozdravlja, da varuh človekovih pravic upošteva najboljšo prakso in kot rok za predložitev letnega poročila o dejavnostih določi 31. marec v letu, ki sledi obračunskemu letu; zato pozdravlja dejstvo, da je varuh človekovih pravic letno poročilo o dejavnostih sprejel do 28. marca, tako da ima organ za podelitev razrešnice več časa za poglobljeno obravnavo poročila in boljše vodenje postopka razrešnice;

6. poudarja, da je bil proračun varuha človekovih pravic izključno upravne narave in je v letu 2018 znašal 10 837 545 (leta 2017: 10 905 441 EUR), kar je 67 896 EUR (0,62 %) manj kot leto prej; pozdravlja v splošnem preudarno in dobro finančno poslovodenje varuha človekovih pravic v proračunskem letu 2018; ugotavlja, da so bile skupaj prevzete obveznosti za 95,33 % sredstev (leta 2017: 93,91 %) in opravljena plačila za 91,33 % (leta 2017: 86,20 %);

7. je seznanjen z izboljšavami, saj so bila iz leta 2018 v leto 2019 prenesena sredstva v višini 433 865,17 EUR (4 % proračuna za leto 2018), medtem ko so bila iz leta 2017 v leto 2018 prenesena sredstva v višini 841 340,68 EUR (7,71 % proračuna za leto 2017);

8. opaža pa, da sredstva v več proračunskih vrsticah niso bila porabljena, na primer v proračunski vrstici B3-030 za zunanje sestanke, v kateri je ostalo neporabljenih 13 514,61 EUR od 45 000 EUR, v proračunski vrstici B3-210 za publikacije, v kateri je ostalo neporabljenih 47 530,48 EUR od 161 100 EUR, ipd. opozarja, da je treba sprejeti ukrepe, s katerimi bi čim bolj zmanjšali previsoko ocenjevanje potrebnih proračunskih sredstev;

9. je seznanjen, da se mora varuh človekovih pravic z omejenimi sredstvi spoprijemati s čedalje večjo delovno obremenitvijo; podpira zahtevo varuha človekovih pravic, da se kadrovski načrt uskladi z dejanskimi potrebami in delovno obremenitvijo, tako da se opredelijo stalne funkcije, ki bi jih moralo izvajati stalno osebje; ugotavlja, da je kadrovski načrt v letu 2018 predvideval 82 delovnih mest (v primerjavi s 77 delovnimi mesti leta 2013); poziva varuha, naj poroča o tem, ali je bilo mogoče zgolj z reorganizacijo in prerazporeditvijo nalog povečati morebitno učinkovitost;

10. spodbuja, naj urad varuha človekovih pravic sodeluje z drugimi institucijami Unije, da bi omejili odhodke; ugotavlja, da varuh človekovih pravic nima notranjih prevajalcev, zato se v zvezi s tem zanaša na Parlament in Prevajalski center za organe Evropske unije; ugotavlja pa, da so se stroški prevajanja leta 2018 povečali, saj je varuh človekovih pravic za prevode porabil 343 771 EUR (leta 2017: 262 631 EUR);

11. pozdravlja vzorno uravnoteženo zastopanost spolov na vodstvenih položajih, ki jih zasedajo 4 ženske in 4 moški; ugotavlja pa, da je 65 % zaposlenih žensk, le 35 % pa moških; spodbuja, naj se v delovnem okolju urada varuha človekovih pravic v večji meri upošteva uravnotežena zastopanost spolov;

12. v zvezi z geografsko uravnoteženostjo na vodstvenih položajih ugotavlja, da je varuh človekovih pravic v letu 2018 zaposloval uslužbence iz šestih različnih držav (Nemčija, Grška, Irska, Italija, Poljska in Švedska), v letu 2013 pa iz osmih (Avstrija, Nemčija, Danska, Grčija, Irska, Poljska, Portugalska in Velika Britanija); upošteva dejstvo, da se je skupno število vodstvenih delavcev med letoma 2013 in 2018 zmanjšalo z 11 na 8; poziva varuha človekovih pravic, naj si še naprej prizadeva doseči geografsko ravnovesje, pri tem pa priznava, da gre za majhen organ s precej posebnimi osrednjimi dejavnostmi;

13. pozdravlja prizadevanja varuha človekovih pravic v zvezi z novo politiko na področju enakosti spolov, a obžaluje razliko med spoloma pri povprečnih dnevih usposabljanja, ki znašajo 6,80 za moške ter 5,90 za ženske;

14. se zaveda, da se trenutno izvaja okvir kadrovske politike iz leta 2017, pri čemer se sprejemajo nova pravila o zaposlovanju začasnih uslužbencev, odločitve o delu za krajši delovni čas in delovni čas z zbiranjem ur ter politika boja proti diskriminaciji in enakega obravnavanja; je seznanjen z dodatnimi pobudami za izboljšanje postopkov zaposlovanja in ukrepi, kot so študijski obiski in programi izmenjave za uslužbence;

15. spodbuja varuha človekovih pravic, naj še naprej oblikuje dolgoročno kadrovsko politiko, ki bo obravnavala ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem, vseživljenjsko usmerjanje in poklicni razvoj, uravnoteženo zastopanost spolov, nediskriminacijo, delo na daljavo, geografsko uravnoteženost ter zaposlovanje osebja, pa tudi vključevanje invalidov med uslužbence;

16. z zanimanjem ugotavlja, da je v zvezi s svojimi notranjimi dejavnostmi varuh človekovih pravic pozval Evropski invalidski forum, naj prek svojih kanalov razširi razpis za opravljanje prakse pri varuhu in spodbudi invalide k prijavi; ugotavlja, da je bil prijavni obrazec spremenjen in sedaj vključuje vprašanje o tem, ali je med izbirnim postopkom treba poskrbeti za primerno nastavitev;

17. pozdravlja, da so bili v okviru standardov notranje kontrole varuha človekovih pravic sprejeti ukrepi za začetek izvajanja sklepa o preprečevanju nadlegovanja, vključno z imenovanjem uradnikov za etiko (enega v Bruslju in enega v Strasbourgu) in članov spravnega odbora; ugotavlja dejstvo, da so se vsi uslužbenci septembra 2018 udeležili obveznega usposabljanja o etičnem ravnanju (vključno s preprečevanjem nadlegovanja), novembra 2018 pa je potekal poseben seminar za vodje enot;

18. pozdravlja, da se izvajajo načela iz priročnika o etiki in dobrem ravnanju za uslužbence varuha človekovih pravic, ki so bila sprejeta v letu 2017 in od novih uslužbencev zahtevajo, da izpolnijo izjavo o interesih, uslužbencem, ki zapustijo urad, pa dajejo informacije o obveznostih, ki jih imajo;

19. obžaluje, da je varuh človekovih pravic z nadaljnjimi ukrepi na podlagi resolucije o razrešnici za leto 2017 zgolj priznal ugotovitve Parlamenta v zvezi z večino navedenih točk, ni pa podal podrobne obrazložitve; poudarja, da je poročilo o nadaljnjih ukrepih za Odbor za proračunski nadzor izjemno pomembno, in poziva varuha človekovih pravic, naj v naslednje poročilo o nadaljnjih ukrepih vključi potrebne odgovore in obrazložitve v zvezi z izpostavljenimi točkami;

20. ugotavlja, da v letu 2018 v zvezi s ključnim kazalnikom uspešnosti varuha človekovih pravic za splošno skladnost ni bilo mogoče doseči ambicioznega cilja 90 %; ugotavlja, da je bila stopnja 81-odstotna (v letu 2017 je znašala 85 %), stopnja skladnosti za preiskave v javnem interesu pa je dosegla 85 % (leta 2017: 79 %); priznava, da je ta stopnja izjemno pomembna, saj bo učinek skladnosti verjetno koristil širšemu občinstvu;

21. podpira namero varuha človekovih pravic, da začne še tesneje sodelovati s Parlamentom, s čimer bi zagotovil, da bo ta seznanjen z neupoštevanjem (zlasti ko gre za med preiskavo odkrite primere slabega upravljanja ali negativne odgovore institucij na priporočila varuha človekovih pravic); meni, da bi te informacije v povzeti in organizirani obliki Odboru za proračunski nadzor zelo koristile; ugotavlja pa, da je varuh človekovih pravic potrdil, da institucije v splošnem konstruktivno sodelujejo z njim;

22. poudarja dejstvo, da so rezultati za vse tri sestavne dele ključnega kazalnika uspešnosti 7 (učinkovitost: skupni kazalnik za obravnavanje pritožb in preiskav) dosegli ali celo presegli zastavljeni cilj; ugotavlja, da je bilo v šestih oziroma osemnajstih mesecih zaključenih 57 % oziroma 88 % preiskav (cilja sta bila 50 % in 80 %) in da se je tretja komponenta, namreč delež odločitev o dopustnosti, ki so bile sprejete v enem mesecu, občutno povečala z 69 % leta 2016 na 86 % leta 2017, leta 2018 pa je dosegla cilj 90 %;

23. ugotavlja, da se je povprečno obdobje za obravnavo vseh kategorij pritožb v letu 2018 podaljšalo na 79 dni (v letu 2017 je trajalo 64 dni), povprečno obdobje za preiskave pa se je v letu 2018 skrajšalo na 255 dni (leta 2017 je trajalo 266 dni, leta 2013 pa 369 dni); ugotavlja pa, da se je število zaključenih preiskav na podlagi pritožb povečalo za 53 %, (kar ponuja odgovor na to, zakaj se je podaljšalo povprečno obdobje za obravnavo vseh kategorij pritožb);

24. ugotavlja, da je število pritožb v okviru mandata (880 v primerjavi s 751 leta 2017) skokovito naraščalo tudi v letu 2018 (+17 %), potem ko se je že leta 2017 povečalo za 5,5 %; ugotavlja, da je bilo na podlagi pritožb sproženih 482 preiskav, medtem ko jih je bilo leto poprej 433 (+11 %), število zaključenih preiskav na podlagi pritožb pa se je s 348 leta 2017 povečalo na 534 (+53 %); ugotavlja, da gre povečanje števila sproženih in zaključenih preiskav delno pripisati temu, da se zaradi prerazporeditve več zadev, ki bi bile pred tem uvrščene v kategorijo „ni razlogov za preiskavo“, zdaj zaključi kot „preiskave, v katerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti“;

25. je seznanjen z rezultati preiskav, ki jih je varuh človekovih pravic zaključil v letu 2018: (a) v 254 primerih (46,6 %) ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, (b) v 221 primerih (40,6 %) je bil dosežen dogovor z zadevno institucijo, ki je sprejela predloge in dosegla rešitve, (c) v 56 primerih (10,3 %) nadaljnje preiskave niso bile upravičene, (d) v 29 primerih (5,3 %) so bile ugotovljene nepravilnosti, (e) 10 primerov (1,8 %) pa je bilo uvrščenih v kategorijo drugo; se zaveda temeljne naloge varuha človekovih pravic, ki je zagotavljati, da uprava Unije služi javnemu interesu, ter pomagati vsem, ki se soočajo s težavami v zvezi z institucijami Unije;

26. ugotavlja, da se od leta 2013 na spletni strani varuha človekovih pravic objavljajo podrobnosti o njegovih službenih potovanjih, vključno s stroški, namenom in trajanjem; ugotavlja, da so stroški službenih potovanj v letu 2018 znašali 27 206,79 EUR (v primerjavi s 30 592 EUR leta 2017); poudarja, da bi bilo treba zaradi preglednosti v letno poročilo o dejavnostih vključiti ustrezen seznam, ki zadeva letno stanje na področju službenih potovanj;

27. je seznanjen s pobudo „Nagrada za dobro upravljanje“, ki uradno priznava dobro delo, spodbuja izmenjavo primerov najboljše prakse med institucijami ter služi kot navdih za prihodnje projekte; pozdravlja sodelovanje z evropsko mrežo varuhov človekovih pravic, drugimi organi iz držav članic ter mednarodnimi mrežami in organizacijami, da bi opredelili in spodbujali najvišje standarde;

28. pozdravlja ukrepe, s katerimi želi varuh človekovih pravic izboljšati kibernetsko varnost in varstvo podatkov, na primer z usposabljanjem na področju varnosti pri informacijski in komunikacijski tehnologiji, oblikovanjem postopkov za obravnavo kršitev varstva podatkov ter pravočasnim posvetovanjem z uradnikom za varstvo podatkov in Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, da se zagotovi zasebnost pri načrtovanju projektov; poziva varuha človekovih pravic, naj še naprej poroča o izvajanju ukrepov ter napredku, vključno z oblikovanjem predloge za ocenjevanje učinka na zasebnost podatkov in centralnim registrom evidenc o postopkih obdelave;

29. se zaveda dodane vrednosti, ki bi jo lahko varuhu človekovih pravic prinesla uporaba brezplačne in odprtokodne programske opreme; poudarja predvsem njeno vlogo pri povečevanju preglednosti in preprečevanju učinka vezave na prodajalca; priznava tudi, da ponuja velik potencial za povečanje varnosti, saj omogoča prepoznavanje in odpravljanje pomanjkljivosti; močno priporoča, naj se vsa programska oprema, ki bi bila razvita za institucijo, da javnosti na voljo v okviru brezplačne in odprtokodne programske licence;

30. poudarja, kako pomembno je ozaveščati državljane Unije o možnosti, da se lahko v primeru slabega upravljanja obrnejo na varuha človekovih pravic; je seznanjen, da si varuh človekovih pravic vseskozi prizadeva povečati svojo prepoznavnost, v ta namen pa posega po orodjih, kot so novo spletno mesto, ki je začelo delovati leta 2018, na njem pa je mogoče najti spremenjeni vmesnik za morebitne pritožbe in uporabnikom prijazno funkcijo iskanja; je seznanjen z novim videoposnetkom, v katerem so izpostavljene teme, kot so dostop do informacij, težave s financiranjem Unije in preglednost pri lobiranju; ugotavlja, da se je na platformah, kot je uporabniški račun varuha človekovih pravic na Twitterju, za 17 % povečalo število sledilcev, za račun LinkedIn je bilo zabeleženo 13-odstotno povečanje, račun na Instagramu pa odslej spremlja kar 61 % več sledilcev; prav tako spodbuja uporabo brezplačnih odprtokodnih platform za družbena omrežja, ki imajo lastnega gostitelja in posebno pozornost namenjajo varstvu podatkov uporabnikov;

31. poziva varuha človekovih pravic, naj doseže napredek pri dosledni politiki digitalizacije storitev;

32. pozdravlja, da so bile v sodelovanju z drugimi institucijami Unije razvite smernice za družbene medije, poteka pa tudi izmenjava primerov najboljše prakse pri reševanju izzivov, s katerimi se soočajo institucije Unije pri čedalje večji uporabi družbenih medijev in vse večji izpostavljenosti;

33. poziva urad varuha človekovih pravic, naj si še naprej prizadeva zmanjšati okoljski odtis, na primer s spodbujanjem digitalizacije in zmanjšanjem uporabe papirja, omejevanjem službenih potovanj osebja in spodbujanjem uporabe pripomočkov za videokonference, pa tudi s spodbujanjem uporabe skupinskega prevoza; poziva, naj se mu za razrešnico za leto 2019 posreduje več informacij o izvajanju teh dejavnosti;

34. poudarja, da je Parlament že večkrat zahteval, da je treba spremeniti statut varuha človekovih pravic ter ga prilagoditi novim razmeram in izzivom; ugotavlja, da je bila zadnja revizija opravljena leta 2008 in da je februarja 2019 končno potekalo glasovanje o resoluciji o osnutku uredbe Parlamenta o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje funkcije varuha človekovih pravic (statut evropskega varuha človekovih pravic); ugotavlja, da mora varuh sprejeti izvedbene določbe za to uredbo; poziva ga, naj o tej zadevi poroča v naslednjem letnem poročilu o dejavnostih;

35. pozdravlja, da je varuh človekovih pravic izvedel preiskavo v zvezi z obravnavanjem primerov „vrtljivih vrat“ in preučil, kako 15 institucij in organov Unije (vključno s Parlamentom, Svetom in Sodiščem) objavlja informacije, kadar vodstveni kader zaprosi za odobritev zunanje zaposlitve, vključno s tem, kako pogosto se te informacije objavijo ter kakšna sta njihov obseg in vsebina; je seznanjen, da ugotovitve varuha človekovih pravic pričajo o visoki ravni ozaveščenosti o tem, kako pomembna so stroga izvedbena pravila na tem področju, vseeno pa je bilo podanih nekaj predlogov za izboljšave; pozdravlja, da namerava varuh človekovih pravic leta 2020 izvesti nadaljnjo preiskavo;

36. čestita varuhu človekovih pravic k uvedbi novega notranjega skrajšanega postopka za obravnavo pritožb v zvezi z dostopom do dokumentov; je seznanjen, da se z novim sistemom odločitve o pritožbah sprejemajo trikrat hitreje kot s starim postopkom; poziva varuha človekovih pravic, naj drugim institucijam in organom Unije posreduje rezultate svoje ocene učinkovitosti tega novega postopka;

37. pozdravlja sodelovanje varuha človekovih pravic z Evropskim uradom za boj proti goljufijam pri zadevah, ki so bile predložene obema organizacijama; je seznanjen, da je bil, da bi preprečili podvajanje preiskav, vzpostavljen neposredni stik, ki je v letu 2018 obrodil prve sadove;

38. izpostavlja dosežke zadnjih nekaj let na področjih, kot so priprava proračuna na podlagi uspešnosti, etični okvir z vsemi povezanimi pravili in postopki, izboljšane komunikacijske dejavnosti in vse več ukrepov za večjo preglednost; pozdravlja, da je bilo sklenjenih precej medinstitucionalnih sporazumov o storitvah in sodelovanju; poudarja, kako pomembno je, da institucije in organi Unije med seboj sodelujejo in izmenjujejo izkušnje; predlaga, naj se preuči možnost formaliziranih dejavnosti mreženja na različnih področjih, da bi omogočili izmenjavo primerov najboljše prakse in razvoj skupnih rešitev.